Nghi thức ăn “cá một nắng” kiểu hoàng gia bị tiết lộ

Nguyễn Thị Quỳnh Yến

HN 21-12-2022

Tháng 9-2017, trang thông tin The Scottish Wildlife Trust đăng một bài tin ảnh vừa thú vị, vừa kích thích trí tò mò về chim bói cá ở Montrose Basin, Scotland [1]. Bài viết kể về việc nhiếp ảnh gia Ron Mitchell tình cờ nhiều lần bắt gặp cả anh cả chị bói cá “ghim” con mồi lên cành cây! Con mồi ở đây là loài cá gai (tên tiếng Anh: stickleback). Hai ảnh của R. Mitchell kèm dưới đây.

Ảnh 1: Chàng bói cá bắt gặp 2016.

Ảnh 2: Nàng bói cá chụp năm 2017

Bài báo gọi hiện tượng này là bí ẩn. Có vẻ tác giả cho rằng không biết mục đích việc ghim cá lên cành cây để làm gì. Một đáp án mò cho rằng, các chàng nàng bói cá này triển lãm cá, với mục đích khoe. Việc khoe có chiến lợi phẩm kể ra cũng khá phổ biến. Ví dụ, nhiều khi mèo bắt được chuột không phải để ăn, mà để "show off" về năng lực!

Một đáp án khác cho rằng có thể trong khi "xử lý" con mồi cho mềm mịn mượt trước khi xực, vô tình chàng và nàng khiến cái gai lưng cá ghim vào cành cây. Sau đó, bỗng dưng, chàng hay nàng mất hứng ăn! (Một phỏng đoán là khi ghim vào gai lưng ăn vào gỗ sâu quá, khiến cho bói cá không đủ sức nhổ ra.)

Nói chung, cả hai cách giải thích này không thuyết phục. Chính là vì thiếu thuyết phục cho nên tác giả Peaker vẫn cho rằng sự kiện ghim cá kỳ quái qua các tấm ảnh R. Mitchell chụp được vẫn là bí ẩn.

Bây giờ, sau vài năm với những thông tin hay ho về bói cá, sự quan tâm tăng thêm của độc giả, ta lại thử lý giải tiếp xem có đáp án hợp lý hơn hay không.

Ta bắt đầu với một giả định cơ bản: Bói cá bắt cá là để ăn cá, không phải để triển lãm.

Tiếp theo, giả định rằng bói cá có thể lao xuống nước sâu tới 10 mét để cắp cá bay lên thì đủ sức giật con cá mà nó mất công bay hàng chục mét săn bắt ra khỏi thân cây.

Thứ ba, giả định sự tồn tại của trí khôn ẩm thực tinh tế. Giả định này qua thấy có vẻ hơi "mạnh", nhưng không hề kém lý so với mấy phỏng đoán trong bài [1].

Dựa trên các giả định này, một phỏng đoán có khả năng đúng không bé cho biết đây chính

là nghi thức âm thực tinh tế hoàng gia, giúp cho bói cá có tên tiếng Anh bắt đầu với chữ "King". Tương tự, việc phơi ẩm thực này gần gũi với mực một nắng, cá phơi gió Astrakhan rất quen thuộc ở Việt Nam. Việc phơi giữa trời đất này cũng có thể xem như một nghi lễ báo cáo trời đất (thỉnh thoảng các loài cũng nên làm), do đó, phù hợp với họ "Bói" tên "Cá" cao quý.

Đáp án mới này lại cũng tương thích với mẩu chuyện "Gia Truyền" trong *Ngụ Ngôn Bói Cá* [2], trong đó triết gia Bói Cá đã từng dõng dạc nạt nộ Xóm Chim:

"– Ta bắt cá có phong cách, ăn cá có đạo lý. Nhiều đời gia truyền đã như thế."

Do vậy, khả năng cao đây chính là đáp án chuẩn!

References

[1] Peaker, J. (2017). Kingfisher mystery in Montrose: continued!. https://scottishwildlifetrust.org.uk/2017/09/kingfisher-mystery-montrose-continued/

[2] Hoàng, V. Q. (2021). *Ngụ Ngôn Bói Cá*. https://books.google.com/books?&id=kycrEAAAQBAJ